

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 8. juuni 2018
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2018/0226 (NLE)

9871/18
ADD 5

RECH 275
COMPET 425
ATO 33
CADREFIN 82
IA 191

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Jordi AYET PUIGARNAU, direktor
Kättesaamise kuupäev:	7. juuni 2018
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	SWD(2018) 308 final
Teema:	KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT MÕJUHINNANGU KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE <i>Lisatud dokumendile:</i> Ettepanekud: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ ning kehtestatakse selle osalemis- ja levitamiseeskirjad EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS, millega kehtestatakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ rakendamise eriprogramm NÕUKOGU MÄÄRUS, millega kehtestatakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ täiendav Euroopa Aatomienergiaühenduse teadus- ja koolitusprogramm aastateks 2021-2025

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument SWD(2018) 308 final.

Lisatud: SWD(2018) 308 final

Brüssel, 7.6.2018
SWD(2018) 308 final

KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT
MÕJUHINNANGU KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

Lisatud dokumendile:

Ettepanekud:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,
millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“
ning kehtestatakse selle osalemis- ja levitamiseeskirjad

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS, millega kehtestatakse
teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ rakendamise
eriprogramm

NÕUKOGU MÄÄRUS, millega kehtestatakse teadusuuringute ja innovatsiooni
raamprogrammi „Euroopa horisont“ täiendav Euroopa Aatomienergiaühenduse
teadus- ja koolitusprogramm aastateks 2021–2025

{COM(2018) 435 final} - {COM(2018) 436 final} - {COM(2018) 437 final} -
{SEC(2018) 291 final} - {SWD(2018) 307 final} - {SWD(2018) 309 final}

KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

Käesolev mõjuhindang on lisatud komisjoni ettepanekule programmi „Euroopa horisont“ kohta, mis on ELi teadus- ja innovatsioonitegevuse raamprogramm ajavahemikuks 2021–2027 ja millega asendatakse praegune programm „Horisont 2020“ (kehtib 2014–2020), ning ettepanekule Euroopa Aatomienergiaühenduse teadus- ja koolituseprogrammi (Euratori programm) kohta aastateks 2021–2025.

Teadus ja innovatsioon aitavad Euroopal täita kohustusi seoses kodanike prioriteetidega, mis sisalduvad kestliku arengu eesmärkides ja Pariisi kokkuleppes kliimamuutuste tõkestamise kohta, et saavutada kestlik majanduskasv ja luua kvaliteetseid töökohti ning lahendada nii praegusi kui ka ettenägematuid üleilmseid probleeme. Võrreldes oma põhiliste kaubanduspartneritega, investeerib Euroopa tervikuna praegu teadusesse ja innovatsiooni siiski vähem kui vaja ning riskib sellega jääda neist pöördumatult maha.

ELi tasandi investeerimine järjestikuste raamprogrammide kaudu on toetanud Euroopa suure lisaväärtusega avalike hüvede pakkumist. See lisaväärtus tuleneb programmide keskendamisest tipptasemele konkurentsi ja koostöö kaudu kogu ELis. Raamprogrammidega toetatakse teadlaste koolitust ja liikuvust, luuakse riikidevahelisi, sektoriüleseid ja valdkondadevahelisi koostööprojekte, võimendatakse avaliku ja erasektori lisainvesteeringuid, saadakse ELi poliitikate jaoks vajalikke teaduslikke tõendeid ning sel on struktureeriv mõju riikide teadus- ja innovatsioonisüsteemidele. Raamprogrammide olulist ja pikaajalist mõju, eriti praeguse programmi mõju, on tunnustanud nii ELi institutsioonid, liikmesriigid kui ka sidusrühmad.

Programm „Euroopa Horisont“ tugineb programmi „Horisont 2020“ vahehindamisest saadud tõenditele ja õppetundidele ning sõltumatu kõrgetasemeline töörühma soovitudele ELi teadus- ja innovatsioonitegevuse mõju suurendamise kohta. Uus programm on evolutsiooniline, mitte revolutsiooniline: selles keskendutakse mõnele kava parandusele, et veelgi suurendada avatust ja mõju.

Programmi „Euroopa Horisont“ üldeesmärgid tulenevad Euroopa Liidu toimimise lepingust. Need on: tugevdada liidu teadus- ja tehnikabaase ning edendada konkurentsivõimet, sealhulgas tööstuse konkurentsivõimet; täita ELi poliitika strateegiliste prioriteetidega seotud kohustusi ja aidata kaasa üleilmsete probleemide lahendamisele, sealhulgas kestliku arengu eesmärkide saavutamisele; lahendada ELi ees seisvaid teadus- ja innovatsioonivaldkonna konkreetseid probleeme, samuti on programmil „Euroopa horisont“ ka oma erieesmärgid; kõiki eesmärke kohaldatakse kogu programmi ulatuses ning programmi kõik osad aitavad kaasa nende saavutamisele.

Programmist „Horisont 2020“ lähtunud areng kajastub uuendatud struktuuris. Jätkatakse kolmesambalise struktuuriga, kuid see kavandatakse uuesti sidusamana nii sammaste vahel kui ka sammaste valdkondades, et toetada programmi eesmärkide saavutamist.

1. samba – „Avatud teadus“ keskmes on jätkuvalt tippteadus ja tippkvaliteediga teadmised, et tugevdada ELi teadusbaasi Euroopa Teadusnõukogu, Marie-Sklódowska Curie meetme ja teadustaristu kaudu. Alt üles põhimõttel toimivana ehk teadurite juhitava sambana on selles endiselt tugev teadusringkondade roll.

2. sammas – „Üleilmsed probleemid ja tööstuse konkurentsivõime“ aitab paremini lahendada ELi poliitika prioriteete ja toetada tööstuse konkurentsivõimet, kui integreerida programmi „Horisont 2020“ *ühiskonnaprobleem* ja *juhtpositsiooni tööstustehnoloogiatega* võimaldamises käsitlevad valdkonnad viieks teemavaldkonnaks (s.o tervis; säilenõtkus ja

turvalisus; digitaalvaldkond ja tööstus; kliima, energeetika ja liikuvus; toit ja loodusvarad). Teemavaldkondade abil toetatakse paremini kestliku arengu eesmärkide kogu spektrit ja suurendatakse teadus- ja innovatsioonitegevuses koostööd kõigis sektorites, eriala- ja poliitikavaldkondades, töhustades paindlikkust, fookust ja mõju. Tänu oma poliitikalale suunatud fookusele rakendatakse seda sammast strateegilise kavandamise protsessi kaudu ülalt alla põhimõttel, tagades sidusrühmade ja ühiskonna kaasatust ning kooskõllalisust liikmesriikide tegevusega. Sammas võimaldab asjakohast nähtavust tööstuse olulisele rollile programmi kõigi eesmärkide saavutamisel ning selle mitte vähemolulisele rollile üleilmsete probleemide lahendamisel, sealhulgas peamiste progressi võimaldavate tehnoloogiate arendamisega tuleviku jaoks.

3. sammas – „Avatud innovatsioon“ pakub koos Euroopa Innovatsiooninõukoguga ühtset kontaktpunkti suure potentsiaaliga novaatoritele ning suurendab koostööd innovatsiooni ökosüsteemide ja innovatsioonitegevuses osalejatega. Need tegevused määratletakse suures osas alt üles põhimõttel toimivatena, millega integreeritakse ja reorganiseeritakse programmi „Horisont 2020“ tegevused, näiteks VKEd e innovatsiooni (eriti VKEd e rahastamisvahendi), innovatsiooni kiirtee ning tulevaste ja kujunemisjärgus tehnoloogiate valdkonnas. Innovatsiooni toetatakse jätkuvalt kogu programmi ulatuses, mitte üksnes innovatsioonile keskendatud samba osas.

Programmiga „Euroopa Horisont“ tugevdatakse Euroopa teadusruumi järgmisega: tipp-pädevuse jagamine (pikendatakse programmi „Horisont 2020“ tegevusi, mis aitavad lahendada teadus- ja innovatsioonitegevuse ebarahuldavat tulemuslikkust, s.o liitumise, mestimise, Euroopa teadusruumi õppetoolide ning Euroopa teaduse ja tehnika alase koostöö meetmed; teadus- ja innovatsioonitegevuse reformid ja poliitika, mis hõlmavad poliitika toetusvahendit; tulevikku suunatud tegevused ning raamprogrammi tulemuste seire, hindamine, levitamine ja kasutamine.

Uuel programmil on ka mõned uued omadused ning sellega võimendatakse ka olemasolevaid elemente. Kui programmiga „Horisont 2020“ on õnnestunud saavutada tipptase, mõju ja avatus, võimaldavad need muutused saavutada jätkuprogrammiga veel suuremat mõju (Euroopa Innovatsiooninõukogu ja missioonikesksuse kaudu) ja avatust (tõhustatud rahvusvahelise koostöö, uuesti tugevdatud avatud teaduse poliitika ning uue lähenemisviisi kaudu Euroopa partnerlustele).

Euroopa Innovatsiooninõukogu aitab saavutada ELi juhtpositsiooni murrangulise turguloova innovatsioonitegevuse valdkonnas. Sellega toetatakse suure riskiga, turguloovaid innovatsiooniprojekte, mis ei tooda (veel) tulu, et ületada teadustöö ja turustamise vaheline lõhe ning aidata kaasa ettevõtete kasvule. Novaatoritele kohandatud toetus eraldatakse kahe peamise rahastamisvahendi kaudu. Vahendist *Pathfinder Advanced Research* antakse grante alates tehnoloogia varasest etapist (kontseptsiooni tõestamine, tehnoloogia valideerimine) kuni varase kauplemisetapini (varane tutvustamine, ärimudeli ja strateegia arendamine). Vahendist *Accelerator* toetatakse murranguliste ja turguloovate innovatsioonide edasist arendamist ja turul levitamist kuni etapini, kus investorid saavad seda rahastada tavalistel äritingimustel (alates tutvustamisest, kasutajatestide tegemisest kuni kommertskasutusele eelneva ja pärastise tootmiseni, sealhulgas tootmismahu suurendamiseni). Programmis *Accelerator* rõhutatakse eriti programmi *Pathfinder* raames saavutatud innovatsiooni, kuigi sellest rahastatakse ka programmi muude osade projekte, näiteks Euroopa Teadusnõukogu või teadmis- ja innovaatikakogukondi. Euroopa Innovatsiooninõukogu rolli eeldatav mõju hõlmab suuremat uusi tulevikuturge loovat innovatsioonitegevust, kasvavate ettevõtete arvu suurenemist Euroopas, suuremat kasvu VKEd e seas ning suuremat ettevõtlikkust ja riskide võtmist.

Programmiga „Euroopa Horisont“ võetakse kasutusele piiratud valik väga läbipaistvaid teadus- ja innovatsioonitegevuse missioone 2. samba valdkonnas (ent võimalik on ka suunav tegevus muude sammaste osas). Missioonidega prioriseeritakse investeerimist ja kehtestatakse suunad sotsiaalselt oluliste eesmärkide täitmiseks, saavutades seeläbi suuremat mõju ja sihtrühmadeni jõudmist, soodustades süsteemset lähenemisviisi (liikumine sektori kitsast vaatekohast terviksüsteemideni) ning ühtlustades teadus- ja innovatsioonitegevuse rahastamisvahendeid ja tegevuskavasid kogu Euroopas. Missioonidega kas kiirendatakse arengut kavandatud teadusliku, tehnilise või sotsiaalse lahenduse suunas, keskendades suurinvesteeringu konkreetsele eesmärgile, või muudetakse kehtestatud ajavahemiku jooksul kogu sotsiaal- või tööstussüsteemi. Need valitakse pärast programmi algust vastavalt rangetele valikukriteeriumidele ning neid kavandatakse koos liikmesriikide, sidusrühmade ja kodanikega. Selle uue missioonipõhise lähenemisviisi eeldatav mõju hõlmab suuremat sektoriteülest ja valdkondadevahelist koostööd, suuremat mõju üleilmsetele probleemidele ja ELi prioriteetidele ning teaduse ja innovatsiooni vahelise lõhe vähenemisele ja ühiskonnale.

Tõhustatud rahvusvaheline koostöö on äärmiselt tähtis, et tagada juurdepääs andele, teadmistele, vahenditele ja turgudele kogu maailmas, et tulemuslikult lahendada üleilmseid probleeme ja täita globaalseid kohustusi. Raamprogrammiga tõhustatakse koostööd ja laiendatakse avatust liitumiseks kõikidele riikidele, kus on tiptasemel teaduse, tehnika ja innovatsiooni suutlikkus, et muuta koostöö ja ühisprojektide rahastamine nii sujuvaks kui võimalik. Programmist rahastatakse jätkuvalt üksusi väikese/keskmise sissetulekuga riikidest. Üksusi, mis on pärit tööstusriikidest ja kiiresti areneva majandusega riikidest, rahastatakse üksnes juhul, kui neil on olulised pädevused või vahendid. Eeldatav mõju hõlmab kõrgemat tiptaset programmis, suuremat mõju ELile, et kujundada üleilmseid teadus- ja innovatsioonisüsteeme, ning tugevamat mõju.

Avatud teadus on uue programmi töömeetod, mis ulatub kaugemale kui programmi „Horisont 2020“ avatud poliitika, et taotleda avatud juurdepääsu teaduspublikatsioonidele ja andmetele (keeldumise võimalusega viimaste puhul) ning teadusandmete halduskavadele. Programmiga edendatakse FAIR-põhimõttele tuginevate (s.o leitavate, juurdepääsetavate, koostalitlevate ja taaskasutatavate) andmete levitamist ning toetatakse kestlikku ja uuenduslikku akadeemilise teabevahetuse ökosüsteemi. See edendab tegevusi, millega täiustatakse teadlaste oskusi avatud teaduse raames, ja preemiasüsteeme, mis seda propageerivad. Teadusuuringute laitmatus ja kodanike teadustegevus on keskse tähtsusega, samuti teadusuuringute hindamiseks järgmise põlvkonna indikaatorite arendamine.

Uus lähenemisviis Euroopa partnerlustele on edaspidi mõjukeskem. Vajadust luua tulevased Euroopa partnerlused või uuendada olemasolevaid määratletakse kui raamprogrammi strateegilise kavandamise protsessi osa. Kõik Euroopa partnerlused on avatud mitmesugustele sidusrühmadele (nt tööstus, liikmesriigid ja heategevuslikud sihtasutused) ja ajaliselt piiratud ning selgete tingimustega raamprogrammi rahastamise järkjärguliseks lõpetamiseks. Partnerlused tuginevad liidu lisaväärtuse, läbipaistvuse, avatuse, mõju, finantsvõimenduse, kõigi osapoolte pikaajalise finantskohustuse, paindlikkuse ning liidu, kohalike, piirkondlike, riiklike ja rahvusvaheliste algatustega sidususe ja vastastikuse täiendavuse põhimõtetega. Tulevane partnerlussüsteem tagab optimaalse sidususe raamprogrammi tegevuste ja partnerluste vahel. Edaspidi on üksnes kolm partnerluse liiki: i) Euroopa programmpartnerlused, mis põhinevad vastastikuse mõistmise memorandumitel või lepingupõhistel kokkulepetel; ii) kaasrahastatud Euroopa partnerlused, mis põhinevad kaasrahastamise paindlikul ainumeetmel; iii) institutsionaalsed Euroopa partnerlused (põhinevad Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklil 185 või 187). Järgides olulusringi käsitusviisi kehtestatakse raamprogrammiga Euroopa partnerluste valimise, rakendamise, järelevalve ja järkjärgulise lõpetamise kriteeriumid.

Programmi struktuuri muudatused ja selle täiustamine hõlbustavad programmi eesmärkide saavutamist, tõhustades programmi ja aidates sellega saavutada veel rohkem majanduslikku kasu ja kulutõhusust. Nende mõju kordistatakse tugevdatud sünergia ja vastastikuse täiendavus kaudu muude ELi programmidega, näiteks kvaliteedimärgisega.

Tõhus tulemuste saavutamine on oluline kõigi eesmärkide täitmiseks. Samuti on see keskse tähtsusega suurema mõju ja täiendava lihtsustamise saavutamiseks. Programmi „Horisont 2020“ saavutustele tuginev lihtsustamine jääb pidevaks taotluseks ka uues programmis. On tehtud mitu parandust, et tulemusi saaks peavoolustada mõju saavutamiseks. Programmi eesmärk on lihtsustada edaspidi praegust tegelike kulude hüvitamise süsteemi koos selle lihtsustatud rahastamismudeliga. Tegevuste teostamise suhtes tõhustatakse projekti rahastamisvahendi (s.o ühekordse makse) ja muude uue finantsmäärusega lubatud lihtsustatud rahastamisvormide kasutamist. ELi programmide ulatuses arendatakse ka kolmanda isikute audititele tuginemist ja tavaliste kuluarvestustavade arvestamist. Et suurendada paindlikkust, toetatakse programmiga valdkondade ja sektorite kokkupuutepunkte ning võimaldatakse nii sammastevahelist kui ka -sisest rahastamise eraldamist, et reageerida kiiresti esile kerkivatele küsimustele või probleemidele. Projektide esitamise ja hindamise osas kavandatakse edasist parandamist, eesmärgiga püüda vähendada jätkuvalt grandi saamiseni kuluvat aega ning parandada tagasisidet taotlejatele. Programmi tipptaset ja mõju toetatakse hindamiskriteeriumide, protsessi ja sõltumatute ekspertide kaasamisega. Innovatsiooni toetamise kavad peavoolustatakse Euroopa Innovatsiooninõukogu kaudu, samas grantide ja rahastamisvahendite vastastikust täiendavust tugevdatakse segarahastamisega.

Mõju sõltub lõppkokkuvõttes teadus- ja innovatsioonitegevuse tulemuste levitamisest ja kasutuselevõttust ning seda tuleb tulemuslikult kasutada ja sellest teavitada. Ambitsioonika ja tervikliku strateegiaga suurendatakse selliste andmete ja tulemuste kättesaadavust ning kiirendatakse nende kasutuselevõttu, et suurendada programmi üldmõju. Valmistulemuste pakette kasutatakse sünergias muude ELi programmidega, et tagada nende kasutuselevõtt riiklikul ja piirkondlikul tasandil, maksimeerides Euroopa innovatsioonipotentsiaali. Seda võidakse täiendada tõhusa teabevahetuse ja teavituskampaaniatega, et luua usaldust ning kaasata kodanikke.

Programmi eesmärkide saavutamise edenemist jälgitakse kogu mõjuahelas (teadus-, sotisaal ja majandusmõju). Mõjuahel on ajatundlik, eristatakse lühiajalist, keskmise kestusega ja pikaajalist. Mõjuahela indikaatorid sisaldavad nii kvalitatiivseid kui ka kvantitatiivseid andmeid, mille olemasolu sõltub programmi rakendamise etapist. Programmi eri osad mõjutavad neid indikaatoreid eri määral ning erinevate mehhanismide kaudu. Peamiste mõjuahela indikaatorite taustaandmeid kogutakse tsentraliseeritult ja ühtlustatult, mis tekitab toetusesaajatele minimaalset aruandluskoormust, sealhulgas kasutatakse taotlejate puhul kordumatuid identifikaatoreid ning andmed hangitakse automaatselt olemasolevatest välistest avaliku sektori ja erasektori andmebaasidest. Alusväärtused, sihtväärtused ja võrdlusalused kehtestatakse enne programmi alustamist. Programmi abil saadud andmete haldamist ja rakendamist jätkatakse, et neid saaks koguda peaaegu reaalselt. Kesksete juhtimise ja rakendamise indikaatorite arengu analüüs tehakse igal aastal. Vahe- ja järeelhindamistega tagatakse, et meetodikad on järjepidevad ja hõlmatus täielik.